DANMARKS STATISTIK

Statistikdokumentation for Jernbanetransport 2024

Danmarks Statistik
Sankt Kjelds Plads 11
2100 København Ø

DANMARKS STATISTIK

1 Indledning

Statistikken Jernbanetransport belyser investeringer i jernbaneanlæg, dvs. skinner og servicebygninger og lignende, samt rullende materiel (lokomotiver og vogne mv.), trafik på jernbanenettet, ulykker og transport af gods- og passagerer med tog.

Statistikken anvendes primært til policyarbejde i EU og er underlagt en EU-forordning, der sikrer, at tallene kan sammenlignes med de øvrige EU-lande. Derudover bruges den af andre med interesse for jernbanetransport, herunder ministerier og styrelser. Statistikken er udarbejdet siden 1990, men er i sin nuværende form sammenlignelig fra 2006.

2 Indhold

Statistikken er en kvartalsvis opgørelse af oplysninger om passager- og godstransport på baneanlæg i Danmark, uanset transportørens nationalitet;. Desuden dækker statistikken årligt oplysninger vedrørende jernbaneinfrastrukturen og rullende materiel; investeringer i jernbaneinfrastruktur og rullende materiel; samt uheld på jernbanenettet.

2.1 Indholdsbeskrivelse

Jernbanestatistikken indeholder oplysninger om:

- *Passager- og godstransport med tog*: Antallet af passagerer samt vægt og type af gods.
- *Jernbaneinfrastrukturen og rullende materiel*: Længden af jernbanenettet og karakteristika ved nettet, fx sikringsanlæg og standsningssteder samt lokomotiver og vogne.
- *Investeringer i jernbaneinfrastruktur og rullende materiel*: Investeringer i jernbanenettet og tilhørende servicebygninger o.a. samt investeringer i lokomotiver og vogne.
- *Trafikulykker på jernbanenettet efter uheldstype*

Statistikken om godstransport fordeles på transporttyperne national og international kørsel samt transitkørsel. Statistikken fordeles derudover på togtype, banestrækning og vogntype.

2.2 Grupperinger og klassifikationer

Der anvendes klassifikationer, som fremgår af gældende EU-lovgivning på området. Det drejer sig primært om klassificering af godsarten efter Standardgodsnomenklatur til transportstatistik (NST2007) og klassificering af farligt gods.

Statistikken fordeles geografisk efter land samt region efter klassifikationen over Regioner, landsdele og kommuner.

2.3 Sektordækning

Jernbanetransport i Danmark inkl. S-tog, Metro og Letbane.

2.4 Begreber og definitioner

Container: Lasteenhed til godstransport, solid og stabelbar, som kan flyttes horisontalt og vertikalt.

Godstransportarbejde: Et mål for den samlede transportopgave eller produktion. Det opgøres i tonkm, som en kombination af godsets vægt og den tilbagelagte distance, dvs. godstransportarbejdet for en tur på 10 km med 10 ton gods er 100 tonkm.

Hastigheds- og togstopsikring: Sikkerhedssystem, som automatisk kan sænke togets fart, hvis det kører for hurtigt, og sørger for at toget standser for rødt.

Lasteenhed: Transportenhed (fx container) en given godstransport transporteres i.

Persontransportarbejde: Et mål for den samlede persontransportopgave eller produktion. Det opgøres i personkm som en kombination af antallet af passagerer og den tilbagelagte distance, dvs. persontransportarbejdet for en tur på 10 km med 10 passagerer er 100 personkm.

Sættevogn (uledsaget): En sættevogn er et køretøj, der er indrettet til godsbefordring. Sættevognen er specielt konstrueret til at blive trukket af en sættevognstrækker. Den er uden foraksel, og udformet således, at en del af køretøjet og en væsentlig del af lastens vægt hviler på sættevognstrækkeren. I et sættevognstog kobles sættevognen sammen med en sættevognstrækker. Når en sættevogn transporteres uledsaget, transporteres den uden sættevognstrækker, og dermed uden chauffør.

Stræksikringsanlæg: System, der styrer trafikafvikling og sporskifter fra centralt hold.

Tog: En kombination af en eller flere trækkende enheder (lokomotiver) og gods- eller passagervogne. Et eller flere sammenkoblede togsæt er et tog. Et lokomotiv alene er ikke et tog.

Togpassager: Person, betalende som ikke-betalende, der foretager en rejse med jernbane. Togpersonale i tjeneste er ikke inkluderet.

Togsæt: En opsætning af vogne og trækkende enhed (lokomotiv), som enten er udelelig eller i praksis altid kører i samme opsætning.

Trafikarbejde: Begreb, der anvendes til at opgøre og sammenligne trafikaktiviteten. Viser den distance transportenheden tilbagelægger i kilometer. For jernbanetransport anvendes måleenheden togkilometer og for vejtransport anvendes måleenheden køretøjskilometer.

Veksellad: Lasteenhed, der er solid nok til gentagen anvendelse, men ikke til at blive løftet i overbygningen eller stables med last, og som er beregnet til intermodal transport, hvor mindst én etape er vejtransport.

2.5 Enheder

Offentliggørelsesenheden er jernbanenettet.

2.6 Population

Operatører og infrastrukturforvaltere på det danske jernbanenet.

2.7 Geografisk dækning

Danmark

2.8 Tidsperiode

Enkelte tidsserier går tilbage til 1990, mens andre starter i 2006 og senere grundet yderligere krav i den bagvedliggende EU-forordning.

2.9 Basisperiode

Ikke relevant for denne statistik.

2.10 Måleenhed

- Passagertransport opgøres i antal personer og i personkilometer (antal personer gange tilbagelagt kilometer).
- Godstransport opgøres i ton og i tonkilometer (ton gange tilbagelagt kilometer)
- Trafikarbejde i togkilometer (togets tilbagelagte distance) i kilometer
- Investeringer i kroner i løbende og faste priser.
- Længde af jernbanenet opgøres i kilometer
- Togtrafik opgøres i antal tog
- Materiel opgøres i antal togsæt
- Kapacitet i antal sæder (for persontog) eller lasteevne (for godstog)
- Ulykker opgøres i personer

2.11 Referencetid

Kvartal eller kalenderår.

2.12 Hyppighed

Gods- og passagertransport opgøres kvartalsvis. Øvrige dele af statistikken opgøres årligt.

2.13 Indsamlingshjemmel og EU regulering

Indsamling af oplysningerne sker med hjemmel i Lov om Danmarks Statistik, § 8, jf. lovbekendtgørelse nr. 610 af 30. maj 2018.

Danmark skal opgøre statistik på området i henhold til Europaparlamentets og Rådets forordning nr. 2018/643 af 18. april 2018 om Statistik over jernbanetransport.

2.14 Indberetningsbyrde

Indberetningsbyrden er meget beskeden.

2.15 Øvrige oplysninger

Øvrige oplysninger kan findes på statikkens emneside.

3 Statistisk behandling

Data til statistikken indsamles Virk.dk kvartalsvis fra alle togoperatører med transport på det danske skinnenet inklusiv private jernbaner og letbaner. Data kontrolleres for intern konsistens og udvikling over tid på mikro- og makroniveau. Der foretages ikke imputering (dvs. der ikke tages højde for manglende indberetninger idet statistikken kun offentliggøres, når alle har indberettet), opregning eller sæsonkorrektion.

3.1 Kilder

Datakilden for passager- og godsdata er spørgeskemaer til togoperatører, herunder private jernbaner og letbanestrækninger. Datakilden for investeringer er dels togoperatørerne og dels infrastrukturforvaltere. Andre datakilder er Trafikstyrelsen.

3.2 Indsamlingshyppighed

Passager- og godstransport med jernbane indsamles kvartalsvis. Øvrige oplysninger indsamles årligt.

3.3 Indsamlingsmetode

Data fra togoperatører, der opererer på dansk skinnenet samt infrastrukturforvaltere indsendes til Danmarks Statistik ved upload af informationerne via den offentlige indberetningsportal Virk.dk.

Data fra andre offentlige myndigheder sendes i visse tilfælde på e-mail.

3.4 Datavalidering

Den enkelte indberetning kontrolleres for:

- **Intern konsistens**: Data kontrolleres i forhold til intern konsistens, dvs. sammenhæng imellem forskelle oplysninger i den enkelte indberetning, fx hvis der oplyses, at der har været transporteret et antal passagerer, så skal persontransportarbejdet (personkm) også være udfyldt.
- **Udvikling**: Udviklingen i den enkelte dataserie siden seneste kvartal samt samme kvartal året før undersøges for at fange fejlagtige indberetninger eller få forklaringer på usædvanlige hændelser.

Dette kan give anledning til at indberetteren kontaktes igen for at berigtige oplysningerne.

Den samlede statistik kontrolleres for:

Udvikling: Udviklingen i den enkelte dataserie siden seneste kvartal samt samme kvartal året før undersøges for at fange fejlagtige indberetninger eller få forklaringer på usædvanlige hændelser.

DANMARKS STATISTIK

3.5 Databehandling

Der foretages ikke yderligere databehandling udover fejlsøgning og evt. fejlretning. Der er ikke behov for imputering (dvs. der ikke er behov for at tage højde for manglende indberetninger) eller opregning, da indsamlingen er en totaltælling.

3.6 Korrektion

Der foretages ikke sæsonkorrektion.

4 Relevans

Statistikken anvendes bredt af fx nyhedsmedier, konsulent- og analysefirmaer og ministerier samt Eurostat

Statistikken bruges primært af EU til policy arbejde men også andre med interesse for jernbanesektoren benytter data herunder statslige institutioner.

4.1 Brugerbehov

De primære brugere af statistikken er EU-kommissionen og ministerier, som bruger statistikken til politikudvikling og -opfølgning; brancheorganisationer og virksomheder, som bruger statistikken til udvikling af deres forretningsområde; og forsknings- og analyseinstitutioner, som bruger statistikken i analyser og forskning.

4.2 Brugertilfredshed

Brugerkontakten sker hovedsaglig gennem et kontaktudvalg for al transportstatistik. I udvalget er de største institutionelle brugere repræsenteret.

4.3 Fuldstændighed af data

Statistikken dækker alt aktivitet på det danske jernbanenet i henhold til EU-lovgivningen på området.

5 Præcision og pålidelighed

Usikkerheden på statistikken er forholdsvis lille. Dataindsamlingen dækker alle selskaber, der kører tog på det danske skinnenet.

Der foretages kun minimale revisioner af de første foreløbige tal.

5.1 Samlet præcision

Der er ikke foretaget en kvalitetsmåling af statistikken.

Der er primært usikkerhed på passagertransport, som baseres på trafikselskabernes passagermodeller, hvor der udover solgte billetter også estimeres for passagerer med periodekort og passagerer uden rejsehjemmel.

Der er ikke fagligt belæg for at tro, at der er systematisk over- eller undervurdering da alle operatører indberetter.

5.2 Stikprøveusikkerhed

Ikke relevant for denne statistik.

5.3 Anden usikkerhed

Den eneste kilde til usikkerhed er fejl i indberetningerne. Der er dog ingen grund til at tro, at der skulle være systematiske fejl i indberetningerne.

Passagertransporten har større usikkerhed end godstransporten, da opgørelsen her baserer sig på de enkelte selskabers modeller for passagerantallet.

5.4 Kvalitetsstyring

Danmarks Statistik følger anbefalinger vedrørende organisering og styring af kvalitet, der er givet i Adfærdskodeks for europæiske statistikker (Code of Practice, CoP) og den tilhørende implementeringsmodel Quality Assurance Framework (QAF). Læs mere om disse på Adfærdskodeks for europæiske statistikker. Der er etableret en arbejdsgruppe for kvalitet og en central kvalitetssikringsfunktion, der løbende gennemfører tjek af produkter og processer.

5.5 Kvalitetssikring

Danmarks Statistik følger principperne i Adfærdskodeks for europæiske statistikker (Code of Practice, CoP) og bruger den tilhørende implementeringsmodel Quality Assurance Framework (QAF) ved implementeringen af disse principper. Dette indebærer løbende decentrale og centrale tjek af produkter og processer på baggrund af dokumentation, der følger internationale standarder. Den centrale kvalitetssikringsfunktion rapporterer til arbejdsgruppen for Kvalitet. Rapporteringen indeholder blandt andet forslag til forbedringer, som vurderes, besluttes og implementeres.

5.6 Kvalitetsvurdering

Kvaliteten af statistikken vurderes at være høj, idet alle aktører er omfattet og svarraten er 100 pct. før offentliggørelse. Der er ikke behov for imputering for manglende data eller opregning.

Oplysninger om investeringer vurderes at have meget høj kvalitet, idet de stammer fra regnskaberne for de pågældende selskaber.

Godstransporten vurderes at være af meget høj kvalitet. Der foretages ikke store revisioner og der er ikke systematik i revisionerne.

Passagertransporten er af god kvalitet. Der er større usikkerhed, idet data bygger på trafikselskabernes passagermodeller, som bl.a. baserer sig på billetsalg, periodekort og billetkontroller. Modellerne estimerer alle typer af passagerer. Data revideres oftere. Der vurderes ikke at være systematisk over- eller undervurdering.

5.7 Revisionspolitik

Danmarks Statistik foretager revisioner i offentliggjorte tal i overensstemmelse med Danmarks Statistiks revisionspolitik. De fælles procedurer og principper i revisionspolitikken er for nogle statistikker suppleret med en specifik revisionspraksis.

5.8 Praksis for revisioner

Statistikken revideres løbende for de seneste 8 kvartaler i forbindelse med offentliggørelse af nye tal. Revisionerne skyldes ændrede indberetninger.

I forbindelse med opdateringer af selskabernes passagermodeller kan der sjældent forekomme større revisioner, der går længere tilbage end de sædvanlige 2 år.

6 Aktualitet og punktlighed

Statistikken udkommer typisk 73-74 dage efter referenceperiodens afslutning.

Statistikken offentliggøres altid på det forudannoncerede tidspunkt.

6.1 Udgivelsestid for foreløbige og endelige tal

Udgivelsestiden for kvartalsudgivelserne er ca. 75 dage, der alene indeholder overordnet data for passager- og godstransport. Udgivelsen af 4. kvartal vil indeholde et første bud på den overordnede passager- og godstransport. Den mere detaljerede årsudgivelse udkommer efter ca. 8 måneder.

6.2 Publikationspunktlighed

Kvartalsstatistikkerne har høj punktlighed, idet alle publiceringer fra referenceperioden 1. kvartal 2013 og frem er udgivet på det forud annoncerede tidspunkt.

DANMARKS STATISTIK

7 Sammenlignelighed

Sammenlignelige tal for alle EU-land og EFTA-lande udgives af Eurostat. Der er ikke væsentlige databrud i den eksisterende tidsserie. Persontransportarbejdet for Metroen har et mindre databrud fra 2016 til 2017 pga. metodeændringer.

7.1 International sammenlignelighed

Statistikken udarbejdes på samme måde i det øvrige EU, EFTA og EU-kandidatlande og Eurostat offentliggør sammenlignelig statistik.

Hovedaggregater leveret til Eurostat med henblik på EU-forordning 2018/643 eller fælles spørgeskema Eurostat/International Transport Forum (ITF)/FN's Økonomiske Kommission for Europa (UNECE) om landtransportstatistik kan findes i tabellerne BANE31 (jernbanetrafik), BANE25 (jernbanetransport af passagerer) og BANE1 (jernbanetransport af varer) formidlet af blandt andet Danmarks Statistik.

7.2 Sammenlignelighed over tid

Statistikken er generelt sammenlignelig over tid og er blevet udarbejdet siden 1990 og i sin nuværende form siden 2006.

Metroen åbnede d. 19. oktober 2002. I slutningen af 3. kvartal 2019 blev den udvidet med M3 - Cityringen.

Letbanen i Aarhus åbnede d. 21. december 2017 første del og var fuldt udbygget i 30. april 2019.

Metroselskabet har fra 2017 ændret sin metode til beregning af turlængder, som anvendes til beregning af persontransportarbejdet (personkm). Det har givet et mindre brud i dataserien for persontransportarbejdet fra 2016 til 2017.

Nordjyske Jernbaner overtog i løbet af 2017 driften fra DSB i Nordjylland. Nordjyske Jernbaner indgår i "Andre Baner", hvorfor der sker en flytning fra "Banedanmarks Net" til "Andre Baner", da vi ikke kan opdele det anderledes.

7.3 Sammenhæng med anden statistik

Den årlige statistik er direkte sammenlignelig med de fire kvartaler i året.

7.4 Intern konsistens

Ikke relevant for denne statistik.

8 Tilgængelighed

Statistikken udgives årligt i Nyt fra Danmarks Statistik. I Statistikbanken og på Danmark Statistiks emnesider offentliggøres tal for Jernbanetransport både kvartalsvis og som årsstatistikker under emnerne Persontransport og Godstransport med tog.

8.1 Udgivelseskalender

Udgivelsestidspunktet fremgår af udgivelseskalenderen. Datoen bekræftes i ugerne forinden.

8.3 Udgivelsespolitik - brugeroplysning

Statistikker offentliggøres altid kl. 08:00 på dagen, der er annonceret i udgivelseskalender. Ingen uden for Danmarks Statistik ser statistikken før offentliggørelsestidspunktet.

8.2 Udgivelseskalender - adgang

Udgivelseskalenderen kan findes på følgende link: Udgivelseskalender.

8.4 NYT/Pressemeddelelse

Statistikken offentliggøres årligt i Nyt fra Danmarks Statistik.

8.5 Publikationer

Gods- og passagertransport med jernbane indgår sammen med andre transportstatistikker i tabeller i *Statistisk Årbog* og *Statistisk Tiårsoversigt*.

8.6 Statistikbanken

Statistikken offentliggøres i Statistikbanken i følgende tabeller:

Persontransport

- BANE21: Jernbanetransport af passagerer efter enhed og transporttype
- BANE22: International jernbanetransport af passagerer til og fra Danmark efter land
- BANE25: Jernbanetransport af passagerer efter enhed og transporttype

Godstransport med tog

- BANE1: Jernbanetransport af gods efter enhed, transporttype og banenet
- BANE201: Jernbanetransport af gods efter enhed, transporttype og godsart
- BANE3: International jernbanetransport af gods efter retning, enhed og land
- BANE401: National jernbanetransport af gods efter enhed, pålæsningsregion og aflæsningsregion
- BANE5: Jernbanetransport af farligt gods efter transporttype, godsart og enhed
- BANE6: Jernbanetransport af intermodale lasteenheder efter transporttype, lasteenhed og enhed
- BANE9A: Jernbanetransport af gods efter enhed og transporttype

Jernbanenet

- BANE41: Jernbanenettet pr. 1. januar efter banenet og enhed
- BANE42: Investeringer i jernbanenettet efter investeringstype og enhed

Trafik

- BANE31: Trafikarbejde med tog efter transporttype
- BANE32: Togtrafik på en hverdag efter banestrækning og enhed

Transport

- BANE51: Jernbanernes rullende materiel pr. 1. januar efter togtype
- BANE52: Siddepladser og lasteevne i tog pr. 1. januar efter vogntype og enhed
- BANE53: Investeringer i rullende materiel efter investeringstype og enhed

Trafikulykker med tog

- BANE91: Dræbte og tilskadekomne ved jernbanetrafik efter banenet, personkategori og personskade
- BANE92: Dræbte og tilskadekomne ved jernbanetrafik efter banenet, uheldstype og personskade

8.7 Adgang til mikrodata

Forskere og andre analytikere fra autoriserede forskningsinstitutioner, kan få adgang til statistikkens mikrodata gennem Danmarks Statistiks Forskerordning. Derudover stilles mikrodata til rådighed for departementer, styrelser og direktorater gennem Danmarks Statistik Myndighedsordning.

8.8 Anden tilgængelighed

Statistikken er tilgængelig i Eurostats database.

8.9 Diskretioneringspolitik

Der diskretioneres i henhold til Danmarks Statistiks diskretioneringspolitik

8.10 Diskretionering og databehandling

Statistikken følger Danmarks Statistiks generelle Datafortrolighedspolitik. Da alle operatører og infrastrukturforvaltere løser opgaver efter indgåede driftsaftaler, så er der ingen diskretion.

8.11 Reference til metodedokumenter

Eurostats metodemanual for jernbanestatistikken, som beskriver hvordan de enkelte variable skal indsamles.

8.12 Dokumentation af kvalitetssikring

Resultater fra vurdering af beskrivelse af produkter og udvalgte processer foreligger i detaljeret form for hver statistik samt summarisk i rapporter til arbejdsgruppen for kvalitet.

9 Administrative oplysninger

Administrativt er statistikken placeret i kontoret Konjunkturstatistik, Erhvervsstatistik. Kontaktpersonen for statistikken er Mathias Dybdahl Bluhme, tlf: 40 22 56 37 og e-mail: MDB@dst.dk.